

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak:
 Helyben és postán küldve
 Egy évre 10 frt. — kr.
 Fél évre 5 „ „
 Negyed évre 3 „ „
Egyes szám 5 kr.
 A lap szellemi részét illető minden külföldi előfizetőnek, Veszprém városán át, a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.
Előfizethető helyben
 TELEGGI K. LAJOS és IJ. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában a postahivatalok nyomdájában a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:
 Negy házasos petit sorért 5 kr.
 Nagyból kezdve minden sorért 10 kr.
 Hirdetéseket a kiadóhivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHÉRMAN H. könyv. iróházában is.
 Négy nélkül vagy bérmentés nélkül beküldött kéziratok nem vétnek figyelembe.
 Kéziratok vissza nem adtnak.

Meghívás!

A debreczeni függetlenségi párt t. tagjai felkértenek, hogy a jövő hó 6-án d. u. 2 órakor, a csizmadia társulat áruccsarnokában tartandó

közgyűlésen

megjelenni sziveskedjenek.
Tárgy: Általános tisztújítás és a nagyválasztmány megalakítása.
 Debreczen 1883. december 31-én.

A debreczeni függetlenségi párt intéző bizottsága.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„DEBRECZEN”

hetenkint ötször megjelenő, politikai, társadalmi s közgazdasági lapra.

A rohamosan torlódozó események, a politika mindmegannyi nevezetes fordulója, nélkülözhetlenné tették a hírlapokat. Gyors és kimerítő átnézetre, mintegy vezérfonalra van szükség a politikai és társadalmi válságok nagy utasítójában.

Imdár XVI. esztendői folyamába lépő lapunk (nagy kor az oly ifjú hazai sajtó életében!) a „Debreczen” mint eddig, úgy ezennel is biztos és hű vezérfonalat kíván nyújtani olvasó közönségének. Az meggyőződésünk, hogy nemzetünknek fényes vezércsillaga, a most felmerült kínos válságoknak, sőt közéletünk minden bajának egyedüli és gyökeres orvoszere Magyarország föltétlen különállásának és teljes függetlenségének megvalósítása, a melynek eszméje legyen minden vélekedésünknek, minden törekvésünknek kiinduló pontja.

Nem csupán teljesen független s mint eddig is, az igazság hirdetésében vissza nem riadó, radikális irányú politikai, társadalmi közlönyt és helyi ellenőrt fogunk tehát nyújtani; mert a helyi érdekeket mi képviselhetjük függetlenül; hanem egyszerűen válogatott családi olvasmányt, élénken, változatosan összedolgozott hírlapot is, melyben a család minden tagja feltekinthet az izléséhez nért közleményre.

Lapunk alakja s rovatai az eddigiek maradtak. Szini szemléinkben is a tiszta magyar nemzet-életi és történelmi irány érvényrejutása mellett kardoskodunk. Nem riadunk vissza semmi eldőlődtől, hogy értesüljünk a hazai s külföldi eseményekről lehetőleg gyorsak legyenek s ezenkívül befolyásos helyről eredő parlamenti levelek sorozatáról gondoskodunk.

Egyedül ezennel is azon leendünk, hogy lapunk az oly előkelő helyet elfoglalt Debreczen városához méltó valódi irodalmi színvonalon álló közlöny legyen.

Ajánljuk lapunkat az előfizető közönségnek eddig is tapasztalt pártfogásába. Szives bizalommal felkérjük a tehát n. é. közönséget, hogy az előfizetési pénzeket hozzánk minél előbb beküldeni sziveskedjék, nehogy a lap küldésében fennakadás történjen.

Előfizetési árak úgy helyben mint vidékre:
 Egész évre 10 frt.
 Fél évre 5 frt.
 Negyed évre 2 frt. 50 kr.

Előfizethető helyben Kutasi Imre nyomdájában, — továbbá Teleggi K. Lajos és Ij. Csáthy Károly könyvkereskedésében, s vidéken, postautalványnyal minden posta hivatalnál.

A „Debreczen” szerkesztősége és kiadó-hivatala.

Visszatekintés.

(r. e.) Még egy-két órát kell csupán átelnünk és a XIX. századból ismét leléltünk egy esztendő.

Valóban azon évek közé tartozott, a melyeket elfeledni nem lehet.

Ezen esztendőben éltük át a t. eszlári per legizgalmasabb mozzanatait s most éljük a zsidókérdés kiszámíthatlan vágóságát.

A felháborodott tömegek ez évben lázongtak Magyarország legtöbb vidékén: Zala, Somogy, Pozsonyvármegyékben és a fővárosban.

Ez évben szenvedtünk fájdalmas vereséget egy fellázadt tartományunk, Horvátország ellenében. Magyarország czimerét sértették meg ott s Magyarország hátrált meg a silányak előtt.

Ez évben történt először, hogy a felsőház és alsóház meghasonlottak s e meghasonlás nevezetes bonyodalmakat s válságokat vonhat maga után.

Ép most fejeztük a megyei tisztújításokat. Még nem tudjuk, jó t, vagy rossz s a t nyertünk-e ezeknek eredményében.

A honvédelmi tárca vezetőjét, ki a népszerű miniszter oly ritka tüneményt képviselte, e perczen helyezik el őseinek sirboltjában — s a közvélemény keresi és nem találja azon férfit, kit a mostani kormánytagjai közül szivesen állítana az üresen hagyott helyre.

S míg a politikai és társadalmi élet eseményei vigasztalnak s a jövő elébe e téren is csüggedve, vagy a mi még rosszabb — közönylen tekintenek; míg az államnak kíméletlen s tulzott követelése egész osztályokat löknek az anyagi küzdelem polyp-karjaiba s a mi csak honfibuval tekintjük a jelent s biztalanul a multat: ép ily kétségbejött képet mutat a magán, a családi élet.

Sikkasztások — öngyilkosságok — sivár, erkölctelen nézetek, ledér önérdékét hajtó közszellem, a melynek nincs szent, nincs nemes, nincs magasztos. Óriási botrányok verik fel a kedélyek csúndját, csak a Verhovay Gyula esetére mutatunk rá, hogy oly botrány legyen előttünk, a melyben nem tudjuk, ki az elítélendő: az a ki vádol, az a ki vádolnak, vagy mindketten? Gondoljunk továbbá Mailáth meggyilkoltására s fenéig pillantottunk az emberi lélek sötét mélységeibe, megítélvén egyszerűs mind azt a biztóságot, a melyet nekünk az általunk költségesen fentartott intézmények nyújthatnak.

S mindezzel szemben vajmi csekély az, a mi örvedeteset a művelődés egyes ágaiiban nyerhetünk. Vagy azt az irodalmi s művészeti u. n. érdemet magasztaljuk mi is, a melyet az úgy is corumpált, megbizhatlan sajtó fujt nagygyrá tudj! Isten mi oknál fogva?

De talán elég ennyi is a vigasztalan képből. Reméljük, hogy a közelgő esztendő jobbat hoz — mert a mai napon az emberi lélek remélni a kar, remélni szeret. S e reményünk csakugyan bírná a valószínűség alapját, ha a kétségbejött jelen-től eljődök a közelgő újévben tetteire buzdulnának s egy szívvel lélekkel működ-nének ön maguk és a haza boldogul-lására.

S ha nekünk, a függetlenségi eszme hiveinek a buzgalom megkészszerző ereinek s azon év, az 1884-ik, a mely az 1848-ik évnek számaiból van összetéve, diadalunkat hozná meg: akkor lenne ez az esztendő az a hazánkra nézve, a minőnek ma oly sok ajk kívánja: **boldog új esztendővé!**

— A honvédelmi miniszter kinevezése — mint jelenti — a legközelebbi időben nem fog megtörténni. A miniszterelnök e tárca átvétele tárgyában még senkivel sem értekezett és így mindazon hírek és kombinációk, melyek a honvédelmi miniszter kinevezésére vonatkoznak, nélkülözik a tényleges alapot. Honvédelmi miniszternek — legújabb hírszerint — különben gróf Teleky Sámuel honvédörnaggy jelöltetik, ugyanaz, kit Rudolf trónörökös vadásztáira meghívással szokott kitüntetni. A gróf — írja a „P. N.” — Erdély egyik kiváló műveltségű főura, kinek sok jeles tehetségét és képességét dicsérik ösmerősei, de a politikában idáig egyáltalán részt nem vett.

— Budapest főváros közgyűlése. Decz. 28-án fontos helyi érdeku ügyben hozott a közgyűlés határozatot. Elfogadta ugyanis a kapuzársának a belügyminiszter által módosított új szabályozását s a szerint Budapest telen-nyáron egyaránt a házkapuk 10 órakor zárandók be. A budai színház ügye hosszabb vitát keltett; de egyelőre csak a ki-küldendő bizottság alakítottat meg. Sajnálni lehet, hogy a bizottság tagjai nagy részben olyanok lettek, kik szinügyekkel egyáltalában

nem foglalkoznak. A kérdést, hogy a nemzeti színház játszó-e továbbra is Budán, a belügyminiszter nem döntötte ugyan meg el; de biztosra vehető, hogy a jövő téli ivadban a nemzeti színház már nem játszik Budán.

— Zágrábról. Jelentik, hogy az összes vádlottakat, akik a magyar cimereket letették, a bíróság fölmenté. A bíróság a tettet rendőri kihágásnak minősíté. — A horvát bíróság ily „elég tételt” (?) ad a magyar államnak!

A vidéki sajtó.

„A kormány előkészületei” cím alatt legújabbban a vidék egyik legelőkelőbb lapja az „Ellenzék” s utána az „Arad és Vidéke” — szinten kiváló vidéki közlöny — következőleg fejtegeti, hogy csinál a kormány közvéleményt:

Harcz minden vonalon; harc élet-halálra. Ez most a jelszó a kormánypartban. Ne maradjon az ellenzékben még irmagnak való se. Némuljon el minden száj, mely az elégtelenségnek hangot tud adni. Törjék pozdorjába minden toll, mely a nemzet örök jogait oltalmába vette!

Egyelőre csak ennyi a kormánypart célja. Első csatarendjét a zurnalisztikában állította fel It akarja megostromoltatni az ellenzékét. Így alakította a „Nemzet”-et, a magyar hírlapirodalomban még soha sem hallott költséggel. Ezt az intelligencia számára tette; de gondoskodott a népről is és megindított egy lapot a Néparát hazug címmel.

Orjáratí csapatok gyanánt szervezi a vidéki sajtót is Szegedről, Nagyváradról, Kolozsvárról, Pozsonyról, Debreczentről már gondoskodott. Legújabbban Aradot tette figyelembe tárgyává és ott alapított egy napilapot. Tehát reszkess ellenzék!

Legyen öröm a jogközbök alázatos táborában! Alleluját zengjen a kitartottak serege! Hogy is moudta csak egy szennylap? „A kormány inséggel hagyja küzdeni a kormányparti lapokat.”

No, ne busuljanak. Megszületett a megváltó. Lesz pénz a rendelkezési alapból és lesz verzerčíkk litografírozott alakban — ingyen.

A Beksich, a Hegedűs, a Láng cikkeit lekönymatozzák és elküldik egyszerre Szegedra, Aradra, Kolozsvárra, Debreczenbe. — A nagy közönség pedig bámulni fog, hogy minő nagy összeköttetései vannak a vidék kormányparti lapjainak.

Szerkesztőkül és főmunkatársakul elszegődttetik a kitarthatók és a kitartottak. Ugyis most van a cselekedés ideje.

Tövölgyi, Vértési, Aldor — jegyezze meg e neveket az olvasó közönség. Mint csirkék a szelsőbaloldal tojásából keltek ki. De hernyótermészettük átváltozott bagolylyá, s most ott huhognak a kormánypart sötét oduiban.

A kitartottak megrendelésre irnak. Értse meg ezt Magyarország becületlen népe. Bemegyünk egy műhelybe s megrendelést teszünk egy pár cipőre. Az üzletulajdonos megkésztíti azt bizonyos árt. Ez tisztességes viszony a vásárló és az eladó között. A kormány kirtart egy hírlapíró, fizeti pénzrel, hogy a megrendelt irányban írjon. Ez is vásár, de a hírlapíró nem a munkáját, hanem a lelkét adta el. Ez a különbség a szellemi munka és a kézi munka között. Az iparos eladta ügyességét, de a hírlapíró eladta lelkiismeretét. Az iparos arra kötelezi magát, hogy a kiküldött vételárnak megfelelő szolgáltatást tesz: a hírlapíró arra kötelezi magát, hogy felsőbb rendelethe hirdeti a hazugságot és bolondítja a népet.

A különbség tehát igen nagy. Épen olyan nagy, mint lenni szokott az őszinteség és az alávalóság között.

Alig van tény, a mely jobban jellemezé a kormányt, mint ezen előkészület. Miután megalázta Magyarországot a horvátokkal szemben, miután megcsinált ezermillió adóságot s nem ismer más pénzügyi politikát mint az adóemelést; miután elszegényítette az országot és nyakunkba varrta Boszniát; miután corumpálta a közérkölcöket és vármegyénként megrontotta az önkormányzati elvek tisztaságát; miután kiszolgáltatta iparunkat és gazdasági életünk minden érdekét az osztrák letárok szerencsétlen osztályát: most fogja magát s a diszkrét czelokra kapott kétszáz ezer forintnyi rendelkezési alapot nem arra használja föl, hogy az alatta lábra kapott nemzetiségi izgalmaknak gátot vessen s a külföld fölé vezetett közvéleményt a magyar állam eszme ügyének megnyerje, hanem összegyűjti a hírlapirodalom elzúllott existenciáját, hogy

általuk felburjánózzék a szennylapok tömege s durva cynissussal elámítassék az ország.

De Magyarország népe józan és megfontoló. Át fogja látni, hogy nem a kitartottak hazug szava után kell megindulni, hanem a tényekből kell itéletet mondani. A tények pedig, minden vonalon a kormány vereségét jelentik.

* A ref. egyháztanács

a tegnapi gyűlésben nevezetes intézményt fogadott el a jövőre nézve. Tárgyalás alá vétetett Kiss Albert ref. lelkészünk és országgyűlési képviselő azon a jövő szervezkedésre vonatkozó emlékirata, melyet többi lelkészeink is elfogadtak. Ez emlékiratban azon nagy óhaj nyer kifejezést, hogy Debreczenben két lelkészi állomás szerveztessék egyrangusítással; állíttassék fel központi anyakönyv vezetés s Debreczen, mint külön egyházmegye szerveztessék, központi egyháztanácscsal. A nagy horderejű és kiváló becsű emlékiratot, — melyet jövő évi első számainkban fogunk közölni, — az egyháztanács elfogadta s kiadta a gazdasági szakosztálynak, hogy időről-időre jelentést tegyen a felől, miszerint ez ügy megvalósítása, miként vihető ki a legrovidebb idő alatt. A derék egyháztanács e nagy horderejű ujtításával a késo kor nagyra becsülését biztosítá magának.

KARCZOLATOK.

(A 14 mártyr. — A hetkyke pincesz. — Holnap újév!)

Arad egy vértanuval gazdagodott. Reviczky Gyula urat küldték oda — kormánypolitikát csinálni. Reviczky ura, a ki 3 évig volt a „Hon” javitnoka s irt egy kötet roszt verset — de mint politikus, mint szerkesztő, vajmi csekély gondot fog okozni az ottani ellenzékli lapoknak!

Lapja első számában azt a felfedezést teszi, hogy őt Vajda János iriglyi, a vezérčíkk pedig azt mondja a szabadelvű pártól, hogy „a belőle származó kormánytól még ellenségei tagadhatják el, hogy a nemzetiségeket megfektette.” Magyarország belbékéjét helyre állította.**) S tudott erélyes lenni a nélkül, hogy valaha megtámadta volna a szabadságot!***)

Nos ez a jelentéktelen kis emberke nem fog sok viz-t zavarni Aradon, de lesz lapjának buktával olyan mártyr, a kinek bajosan állítanak emléket.

Arról volt szó egy társaságban, hogy hát még se szép a mi városunk mamelukjaitól, hogy minden tért igénybe vesznek s a bizottságokba még annyi ellenzékít se választanak be, a meennyit beválasztanak még a parlamentben is.

Erre aztán eszünkbe jutott egy adoma, amelyet nagyon lehet alkalmazni t. elleufelinkre: Egy pincesz ugyanis nagyon hetykéu bánt a vendégeivel. Ugy szolgálta ki, mintha a vendégek volnaak a pincesz kedveért és nem is megfordítva.

Megsokalja végre egy vendég ezt a magaviseletet és rá szól a pinceszre:

— Hallja maga pincesz, mért viseli magát olyan hetykén? Lehet még egyszer magais vendég!

Tessék az alkalmazást kitalálni!

Egy valaki, a ki nem igen sokat adott a látogatásokra, így szólt:

— A ki hozzám jó, megtisztel; a ki pedig nem jó, örömet okoz.

Holnap újév. A ki eljő hozzám amugy — pénzért gratulálni, az megtisztel, a ki nem jó, az örömet okoz!

Gili Balázs.

*) Mint p. o. a horvátokat.

**) Mint p. o. Zalában, Somogyban, Zágráiban stb.

**) Már mint a horvátok szabadságát? Szerk.

Tanfolyepei körlevél intézetét Dr. Samassa József, Lipovniczky István, Pásztély Kovács János, Révész Bálint, Huzly Károly...

Felhívott miniszteri intézmény folytán mely tisztelettel van szerencsém felkérni ex-

Excitentiád, méltóságod, nagyságod hatósága alá tartozó, s tankertelenben levő tan-

Ezen nemes célokra elérhetését legyen kegyes (Czimed) a többször említett országos

nem volna: — azon esetben jövő január hó közepéig hozzám visszajuttatni, ki is az ügyte

Jótekönyiség. A debreczeni jóteköny növegyet választmányja az 1883-ik év összes is

A „Tisza” biztositó intézet gyűlése. Debreczen, decz 31. A „Tisza” biztositó intézet, tegnap tartotta gyűlését, melyen a részvényesek elég

A felszámoló biztositás tagjaiul meglettek választva: Ujfalussy József, Stencziinger Károly, Pösserert János, Nagy Ferencz és Domahidy István...

Antiszemita szövetkezet. A „B”-p. H.-nak írják, hogy ennek egy levelezője e hó 27-én reggel 8 órakor talál-

Nagy örömmel constalták, hogy Tolna-Somogy- és Baranyamegyék választó polgárai

Somogyvármegyéből 16,572 választó adta becsületszavát és nevelésirását ezen ügynek

A biztositási előadók jelentése után a következőkben történt megállapodás: 1. Ezután a megalakult biztositások már

8. A röpiratok kiadásai, valamint a vándorbiztositás költségeiről már van gondoskodva,

sőt azok a jelzett célra rendelkezésre bocsátattak.

Madarász József. Emlékiratai. Madarász József emlékiratai most már közkezen forognak.

A sok történelmi részlet elbeszélésében gazdag vaskos kötetben találja az olvasó a

Magyarországi történelem és a magyar nyelv története. Emlékiratai.

Magyarországi történelem és a magyar nyelv története. Emlékiratai.

A »DEBRECZEN» TÁRCZAJA.

UJÉVI RIGMUSOK.

Gyantáz már a mameluk Tisza pitvarába, Kivánni — hát mi kivánni Való van még hátra?

Mértéketlen ellenzék is Torkát közzérüli! Mind magának gratulálva: A vezért böcsüli.

„Odium religionis” Szunjék Hebron ellen Pógárházasságna! üdvösb Pógárszerelmeben!

Már a prést feljebb csavarni Miniszter se értse,

Húzó, nyúzójá jégrehajtott Ne lássunk pénzért se! S ha a régi marad minden,

Egy év irodalmunkban. A méhrag feltétlenül követi az anyakir-

Igy van a nagy közönség is, mely mulhatian szükségét érzi annak, hogy valamit vagy

Bocsánat ezért a realiztikus öszinteségért; de igazán nem lehet az ember eléggé

A veszély annál nagyobb, mert csábító s igen virágos kondós alá van rejte mérgek

fejltségén, hogy a képzőművészet a költészet interpretálásának szolgálatába áll!

Az élelmek fohásználják az áramlatot; de a költő? az az irodalom? Ez háttérbe szor-

Kiss József egy kis verses művecskéből dagaszt mázsás könyvet, — természetesen

A jelenlegi irodalmi viszonyaink példátlanok az egész világ irodalmában. Az angol-

Magyarországi történelem és a magyar nyelv története. Emlékiratai.

fekélyünk, hanem az, hogy a pazar illusztrációk mellett csaknem teljesen elhanyagoljuk

De elég a panaszból. Hiszen én visszapillantást akarok vetni irodalmunk legutolsó

Arany Jánosnak első teljes kiadása van sajtó alatt. Péterfőből a negyedik kiadás jelen-

Reviczky Gyula, a lapokban 1874. „Ifju ságom” czimmel gyűjtötte össze először költeményeit.

Kiss József „Mese a varrógépéről” című költői beszélyében egy egyszerű történetet mesél el s érme az, hogy egyszerűen meséli.

sebb elhűsége ténnyamán, midőn a k határozati javaslatát

1868. évi április programot alapítván 48-as elnevezést, m Madarász József, V

Ezen országgyűlés zépbén szakadás kormánya törvény

Madarász József. Emlékiratai.

* Ő-év utolsó óra mulva. A ke szokta e delutánt városunkban is ug házak templomai

Magyarországi történelem és a magyar nyelv története. Emlékiratai.

duzzadva kanyar hogy se Niagar kíván látszani.

Egy tábor jeleznem; de a megölte a nyom

Magyarországi történelem és a magyar nyelv története. Emlékiratai.

Magyarországi történelem és a magyar nyelv története. Emlékiratai.

